

Ügyszám: JNO-251/2/2011.

Tárgy: a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvény tervezete

Dr. Felkai László úr
közigazgatási államtitkár

Belügyminisztérium
Budapest
József Attila u. 2-4.
1051

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Úr!

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvény tervezete vonatkozásában – figyelemmel az egészséges környezethez való jogra – a következő észrevételeket teszem:

Irodánk rendkívül fontosnak tartja, hogy – különösen az elmúlt évek természeti, ökológiai katasztrófái és súlyos ipari balesetei nyomán – az új katasztrófavédelemről szóló törvény megalkotásával és a kapcsolódó jelenlegi jogszabályi környezet módosításával növekedjen a lakosság életének és javainak biztonsága és a természeti és az épített környezet biztonsági szintje. Kiemelt fontosságúnak tartjuk a katasztrófhelyzetek kialakulási valószínűségének csökkentését, a balesetek és az ennek nyomán kialakuló veszélyhelyzetek, környezetszennyezés megelőzését. Ennek kapcsán üdvözljük a tervezet törekvését a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés hatékonyabbá tételére, a lakosság védelmének erősítésére, a polgári védelem szerepének erősítésére.

1. Az előterjesztés 4. oldalán a tervezet komplex katasztrófa-finanszírozási rendszer létrehozását irányozza elő és ismerteti ennek részleteit, ugyanakkor leszögezi, hogy a „kártalanítással összefüggő kérdések nem a belügyminiszter, hanem a nemzetgazdasági miniszter és a vidékfejlesztési miniszter kompetenciájába tartoznak, ezért azok kidolgozása nem képezi jelen előterjesztés tárgyát”. Tekintettel arra, hogy – az előterjesztésben foglaltaknak megfelelően – **e rendszer kialakítása nem az előterjesztő feladatkörébe tartozik, illetve a törvénytervezet nem tartalmaz rendelkezést erre vonatkozóan, javasoljuk e rész törlését.**

2. Javasoljuk a törvénytervezet címének megváltoztatását (ld. 2011. évi ... törvény a katasztrófavédelemről), tekintettel arra, hogy a katasztrófavédelem területén új jogszabály kerül megalkotásra. A katasztrófavédelmi törvény keretein belül elvégezhetőek a szükséges módosítások és nem szükséges ennek a jogszabály címében való feltüntetése.

3. A tervezet 3. § 9. pontja határozza meg a katasztrófaveszély fogalmát. Az Alaptörvény e definíciónál hivatkozott 52. Cikke ugyanakkor a szükségállapot és a rendkívüli állapot vonatkozásában tartalmaz rendelkezéseket. A **veszélyhelyzetre** vonatkozó szabályozást az **Alaptörvény 53. Cikke tartalmazza. Javasoljuk a javítás végigvezetését a tervezetben.**

4. A **katasztrófaveszély definíciója nem kellően konkrét**, nem derül ki a megfogalmazásból, mikortól meddig tart a „veszélyhelyzetet megelőző folyamat vagy állapot”. Szükségesnek tartjuk ennek pontos megadását, tekintettel arra, hogy a tervezet szerint a katasztrófaveszély idején, illetve veszélyhelyzetben egy egyszemélyi felelős vezető (a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság vagy a polgári védelmi kirendeltség vezetője) dönt a védekezéssel összefüggő intézkedésekről és gyakorolja a védelmi bizottság elnökétől ideiglenesen átvett jogosítványokat. A tervezet 25. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor, aki a „katasztrófaveszélyt észleli, vagy arról tudomást szerez, haladéktalanul köteles bejelenteni azt a katasztrófavédelem hivatalos szerveinek, illetve az önkormányzati tűzoltóságnak és a polgármesteri hivatalnak”. **Fentiek alapján nem világos, szükséges-e a katasztrófaveszélyt elrendelni, illetve meddig áll fenn.** Javasoljuk a fogalom pontosítását, illetve a kapcsolódó rendelkezések kiegészítését.

5. Nem világos, hogy a tervezet 4. §-a **miért veszi ki a törvény hatálya alól a hulladéklerakókat**, tekintettel arra, hogy e területen is előfordulhat a törvénytervezet által meghatározott helyzet.

6. A katasztrófavédelmi rendszer javításáról és fejlesztéséről szóló, a Belügyminisztérium és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által készített koncepció véleményezése (JNO-656-2/2010.) során már felhívtuk a figyelmet az alábbiakra: „A koncepció következetesen összemossa az árvizek esetén szükséges árvízvédelmi védekezéssel és a katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatokat, illetve a felelősségi köröket. Az árvízi védekezés irányításáért állami védvonalon a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok, önkormányzati védvonalak esetén a polgármester felel. Az ehhez kapcsolódó katasztrófavédelmi feladatok ellátása pedig a katasztrófavédelem területi szerveinek feladata.” **Az az elkülönítés, amit a koncepció szintjén hiányoltunk, a normaszöveg szintjén sem jelenik meg.** A tervezet 11. §-a szerint: „A katasztrófavédelem irányítása a kormányzati szervek közreműködésével valósul meg”, ugyanakkor **nem világos ebben a vonatkozásban, mit jelent a kormányzati szervek közreműködése, a felelősségi és hatáskörök a hatályos rendelkezések vonatkozásában (ld. vízkárelhárítás irányítása) nem tisztázottak.**

7. Ugyanígy **nem tisztázott** a tervezet 14. §-ában, 17-19. §-aiban vázolt **feladatellátás viszonya** a hatályos vízkárelhárítási szervezetrendszerrel, illetve nem tisztázott a felelősségi rendszer.

8. A 17. § szerint: „Ha a területi, illetve a helyi szintű védekezésben egyidejűleg több szerv együttműködése szükséges, a védekezés közvetlen irányításáért felelős vezető illetékességi területén a megyei, fővárosi vagy helyi védelmi bizottság elnöke, illetve a polgármester, több megye területét illetően a Kormány vagy bizottsága jelöli.” Nem világos, hogy e kijelölt vezető viszonya (alá-, fölé-, vagy mellérendelt) az ár-, illetve belvízvédekezésért felelős vezetővel, akinek a feladat és hatásköröit a hatályos ágazati szabályok határozzák meg. **Nem konkretizálja** a tervezet továbbá azt sem, hogy **milyen tevékenységekre vonatkozik** a kijelölt vezető hatásköre.

9. Tisztázni szükséges a 19. § (2) bekezdésében a települési veszélyelhárítási tervek kapcsolatát és összefüggéseit a vízkárelhárítási védelmi tervekkel.

10. A tervezet 43. § (4) bekezdése szerint „környezeti károkat helyreállító intézkedések” helyett javasoljuk a „környezet eredeti állapotát vagy az eredeti állapothoz közeli állapot helyreállítása” fordulat használatát. Felhívjuk a figyelmet, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény és végrehajtási rendeletei részletesen szabályozzák ezeket a kérdéseket, a környezetvédelmi hatóságok feladatkörébe utalva a károkozással és helyreállítással kapcsolatos feladatokat. **Ennek megfelelően javasoljuk e rendelkezések törlését a hatósági hatáskörök indokolatlan párhuzamosságának elkerülése érdekében.**

11. A tervezet 43. § (5) bekezdése szerint a hatóság katasztrófavédelmi bírság kiszabására jogosult „jogszályban vagy hatósági döntésben foglalt előírások elmulasztása esetén”. A hatóságoknak jogszályban biztosított hatásköre az ellenőrzés és a bírság kiszabása. **Nem indokolt ugyanazon tevékenység vonatkozásában párhuzamosan több hatóság részére biztosítani a bírságolsái jogkört**, tekintettel arra, hogy **az indokolatlanul vezetne az ellenőrzés és a hozzá kapcsolódó jogkövetkezmények duplikálására**. Az alkalmazott megfogalmazás ezen túlmenően **indokolatlanul tág, nem megfelelően körülhatárolt. Javasoljuk az (5) bekezdés b) pontjának törlését.**

12. A tervezet 54. §-a szintén **indokolatlanul összemossa** az árvizek esetén szükséges árvízvédelmi védekezéssel és a katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatokat, illetve a felelősségi köröket. Javasoljuk ezek egyértelmű megjelenítését, a katasztrófavédelmi szervezetrendszer és a vízügyi szervezetrendszer feladatkörének egyértelmű elkülönítését. Nem világos, mi a kapcsolat és a feladatok megosztásának rendje (B változat) a több megyére kinevezett miniszteri biztos és a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerinti, az ár- és belvízvédekezés esetében kinevezett miniszteri biztos, valamint a vízgazdálkodásért felelős miniszter között.

13. Javasoljuk a 86. § (2) bekezdésének **pontosítását**, tekintettel arra, hogy a minisztérium költségvetési fejezetének újabb sorral történő bővítése nem a miniszter, hanem az országgyűlés hatáskörébe tartozik.

Összegzésként megállapítható, hogy a tervezet által szabályozni kívánt feladat- és hatáskörök telepítésének átgondolására, a felelősségi rendszer tisztázására, a hatósági hatáskörök megfelelő meghatározására van szükség annak érdekében, hogy biztosítható legyen az állami intézményrendszer hatékony fellépése katasztrófa helyzetben. Megítélésünk szerint ez csak úgy garantálható, ha **a jogszabályi rendelkezések egyértelműen meghatározzák az egyes szervezetek felelősségét, hatásköreik egyértelműek és elkülöníthetők.**

Kérem észrevételeim elfogadását.

Budapest, 2011. május 2.

Üdvözlettel:

Dr. Fülöp Sándor
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa